

שהיתה זו גלות כפולה בגוף ונפש וכנ"ל, י"ל דבכהאי גוונא כשאינן ראויין להשתלש מוסיפין עד כדי שליש ולא פוחתין].

(פסח, תרפ"ו)

ויבקעו המים, כל המים שבעולם נבקעו (מכילתא בשלח י"ד).

נראה דהנה מים מרמז על תענוגים, וכמו שכתב בשערי קדושה לרח"ו ז"ל. והנה האדם צריך רחמים שלא ישקע בתאוות העוה"ז, ושלא יטבע בהם, וכמו שפירש הרה"ק ר' חנוך מאלכסנדר דטבע הוא מלשון טביעה. ואז בקריעת ים סוף נבקעו כל המים שבעולם לפני בני ישראל שלא ישקעו בתוך תענוגי העוה"ז ויוכלו לעבור דרך כל התענוגים של העולם הזה בחרבה, ולא יגעו בהם כלל, על דרך שכתוב (במדבר ו' כ'): ואחר ישתה הנזיר יין, וכביאורו של אדמו"ר זצ"ל מסוכטשוב (עי' בשם משמואל פר' נשא תרע"ד) שיהיה נזיר גם בעת ששותה יין.

(תרפ"ו)

בשביעי של פסח היתה הברית של יצחק (עי' תוס' ר"ה י"א ע"א ד"ה אלא וכו').

עי' בצל"ח פסחים קט"ז שהביא דד' מאות שנה של גלות מצרים התחילו מלידת יצחק. ויש ב' לידות, לידת הגוף הוא ביום הולדת ממש, ולידת נשמה הוא ביום הברית מילה שלו, כי אז מתגלה הארת הנשמה של האדם כמו שכתוב (איוב י"ט כ"ו): ומבשרי אחזה אלוק, וכמו שכתוב אחר מילת אברהם (בראשית י"ח א'): וירא אליו ה', ועי' בזה"ק שם. וכע"ז שמעתי מגדול אחד ז"ל לענין מה שאמרו חז"ל (סוטה י"ג ע"ב): הקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום - וביום שנולד בו מת, דהיינו ביום הברית שלו [כן אמר הר"ח מוולוז'ין ז"ל באשכנתי דהגר"א זצ"ל שנפטר ביום המילה שלו זי"ע, ואמר דשאני מרע"ה דבז' באדר מת ובז' באדר נולד (קדושין ל"ח ע"א), משום דנולד מהול (שמות רבה פרשה א' כ'), ולא היתה מילתו בשמיני - ודפח"ח]. ע"כ היו שתי גאולות: גאולת הגופות ממצרים היתה בליל פסח, דאז כלה הזמן דד' מאות שנה ללידת הגוף של יצחק, וגאולת הנשמות של ישראל מתחת הסט"א וקליפת מצרים היתה בשביעי של פסח, שאז נשלמו ד' מאות שנה ללידת יצחק בנשמה.

והנה אי' (באברבנאל פ"ב דאבות מ"ג): תפילה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, והיינו דעצם המעשה הוא גם מצווה כגוף והכוונה היא כנשמה. והנה בעת שהיו בגלות נשבו גם מצוותיהם של בני ישראל תחת יד הסט"א, ובגאולתן יצאו גם

המצוות לחירות. וי"ל דבלייל פסח יצאו לחירות מעשה המצוות, ובשביעי של פסח יצאו הנשמות של המצוות [דהיינו כוונות המצוות ורעותא דליבא ודחילו ורחימו בהתלהבות שבשעת עשיית המצוות] לחירות, ובהקבץ יחד כל רעותא דליבא וקוי האור שלהם מעודם עד היום הזה, נעשה הלב מלא על כל גדותיו באהבה רבה אהבה בתענוגים למלך עליון ית' - ואז אמרו שירה. וזה מה שפרש"י עה"פ (שמות ט"ו א'): אז ישיר - עלה בליבו שישיר, ושמעתי בשם הרה"ק מהר"י מוורקה זצ"ל שאמר: עס איז שוין איבערגעגאנען דאס הארץ [לבם עלה על גדותיו] עכד"ק, ולהנ"ל מובן היטב כי היה זה דבר בעיתו.

(פסח, תרפ"ו)

אז נבהלו תימן.

בפייט לאחרון של פסח בהשירה ד"ה אז נבהלו תימן ויושבי נפוגים וכו' אי' וז"ל: נבערו כולם ונעשו שוגים מדממים לארץ יושבי נוגים ע"כ, ונראה דכיון דכל המכות היו נגוף למצרים ורפוא לישראל, ע"כ כיון שהם נבערו וישבו נוגים, זכו ישראל להיפך שני דברים אלו, דהיינו לחכמה ולשמחה, ולכן זכו לשתי מצוות: מצה וארבע כוסות, מצה נגד חכמה כי אחז"ל (ברכות מ' ע"א): אין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן, וד' כוסות כנגד שמחה וכמו שאחז"ל (פסחים ק"ט ע"א): אין שמחה אלא ביינ.

(תרפ"ו)

מה ששמחים אחר יו"ט יש לבאר דהוא כעין מה שכתב הכסף משנה (פ"ו דאבות הטומאות הט"ז) דמקווה מטהר אך ביציאתו מן המקווה עיי"ש, כן הוא גם ביו"ט. דאיתא (ראש השנה ט"ז ע"ב): חייב אדם לטהר עצמו ברגל, ופירש"י: עם הרגל, א"כ הרגל הוא כמקווה טהרה, בפרט שמבערין חמץ היינו את היצר הרע, והוא ביטול ע"ז כדאי' בשבת (ק"ה ע"ב): איזהו אל זר שיש בגופו של אדם, הוי אומר זה יצר הרע. ומפורש בע"ז (נ"ב ע"א) דביטול ע"ז היינו טבילת מקווה ומטהר רק בצאתו.

(תרפ"ו)

יום טוב, חז"ל דרשו על הפסוק (שמות ב' ב'): כי טוב הוא - שנתמלא כל הבית כולו אורה (שמות רבה פרשה א' כ'), בית הגוף, וכעין זה פירש הרה"ק ר"ר מז'רנובצה זצ"ל על הפסוק (משלי ל"א כ"א): לא תירא לביתה משלג, דקאי על הגוף שהוא בית להנשמה, שע"י היו"ט נתמלא גם הגוף אורה, כתנות אור, בא'